2. Artikel 95 EEG-Verdrag moet aldus worden uitgelegd, dat uit andere Lid-Staten ingevoerd gedistilleerd in aanmerking kan komen voor een voor de nationale produkten geldend belastingvoordeel dat naar gemeenschapsrecht geoorloofd is omdat het niet discriminerend is — het stelt geen toekenningsvoorwaarden waaraan alleen kan worden voldaan door het nationale produkt — wanneer het voldoet aan alle voorwaarden van het voorschrift dat het betrokken belastingsvoordeel toekent.

In zaak 38/82,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Bundesfinanzhof, VIIe Senat, in het aldaar aanhangig geding tussen

HAUPTZOLLAMT FLENSBURG

en

FIRMA HANSEN GMBH & CO., te Flensburg,

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van artikel 95 EEG-Verdrag,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: J. Mertens de Wilmars, president, P. Pescatore, A. O'Keeffe, U. Everling, kamerpresidenten, Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans, O. Due en K. Bahlmann, rechters,

advocaat-generaal: G. Reischl
griffier: P. Heim

het navolgende

ARREST

De feiten

De verwijzingsbeschikking en de krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG ingediende schriftelijke opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop

De firma Hansen GmbH & Co. (hierna: Hansen), gevestigd te Flensburg, produceert voor menselijke consumptie bestemd gedistilleerd. In 1974 sloeg zij uit haar eigen depot uit de Franse overzeese departementen en Suriname afkomstige lichte rum uit. Daarop paste het Hauptzollamt Flensburg de gebruikelijke Monopolausgleich toe, die destijds DM 1 500/hl ethylalcohol bedroeg. Verzoekster diende tegen deze aanslag een bezwaarschrift in, stellende dat de Monopolausgleich krachtens artikel 95 EEG-Verdrag niet hoger mocht zijn dan de laagste belasting op Duits gedistilleerd uit vruchten, die destijds DM 1 210,60/hl ethylalcohol bedroeg.

De aangezochte rechter, het Finanzgericht Hamburg, legde het Hof vijf vragen voor, die werden beantwoord als volgt:

„1. Artikel 227, lid 2, EEG-Verdrag is in het licht van het eerste lid van dit artikel aldus te verstaan, dat de verdragsbepalingen betreffende belastingen en inzonderheid de non-discriminatieregel van artikel 95 van toepassing zijn op produkten afkomstig uit de Franse overzeese departementen.

2. Wanneer een nationale belastingsregeling de produktie van bepaalde soorten gedistilleerde dranken of bepaalde groepen producenten door middel van belastingvrijstellingen of toekenning van lagere tarieven begunstigt, moeten deze voordelen, zelfs wanneer zij slechts aan een gering deel van de nationale produktie ten goede komen of om bijzondere redenen van sociale aard worden verleend, zich uitstrekken tot uit de Gemeenschap ingevoerde gedistilleerde dranken die, gelet op de criteria van artikel 95, eerste en tweede alinea, EEG-Verdrag, aan dezelfde voorwaarden voldoen.

3. Het EEG-Verdrag bevat geen bepaling welke eventuele discriminaties bij de toepassing van binnenlandse belastingen op uit derde landen ingevoerde produkten verbiedt, zulks onverminderd eventueel bestaande regelingen tussen de Gemeenschap en het land van oorsprong van een bepaald produkt."

In aansluiting op dit arrest besliste het Finanzgericht Hamburg, dat op uit de Franse overzeese departementen en Suriname ingevoerde lichte rum een heffing van DM 1 210,60/hl ethylalcohol moest worden toegepast.

Tegen dit vonnis stelde het Hauptzollamt Flensburg beroep tot cassatie (Revision) in bij het Bundesfinanzhof. Het betoogt dat artikel 95, eerste alinea, niet voorschrijft dat op ingevoerde produkten de laagste nationale heffing zal worden

toegepast, daar deze laatste een belastingvoordeel voor bepaalde groepen binnenlandse producenten vormt dat niet zonder discriminatie ook voor ingevoerd gedistilleerd kan worden toegekend. Dit laatste zou daartoe moeten voldoen aan de voorwaarden die de grondslag vormen van het betrokken belastingvoordeel. Voorts, aldus het Hauptzollamt, is enkel een vergelijking mogelijk met binnenlandse versneden rum, en niet met gedistilleerd uit vruchten.

Volgens het Duitse Branntweinmonopolgesetz, in de vóór 1978 geldende versie, werd op in Duitsland geproduceerd gedistilleerd uit vruchten een Branntweinaufschlag geheven, waarvan het normale tarief gelijk was aan dat van de op ingevoerde waren toegepaste Monopolausgleich.

Krachtens artikel 79, lid 2, sub 1, Branntweinmonopolgesetz, in de vóór 1978 geldende versie, gold voor in een Obstgemeinschaftsbrennerei geproduceerd gedistilleerd evenwel een lagere Branntweinaufschlag.

Luidens artikel 37 Branntweinmonopolgesetz zijn Obstgemeinschaftsbrennereien besloten distilleerderijen op coöperatieve basis, waarin uitsluitend gedistilleerd wordt geproduceerd uit door de leden zelf geoogste vruchten.

Voorts was de verlaagde heffing slechts van toepassing, indien genoemde distilleerderijen uit de grondstof van een aangesloten bedrijf niet meer dan 300 liter ethylalcohol per verkoopseizoen produceerden.

Dit belastingvoordeel was dus alleen van toepassing op binnenlands gedistilleerd uit vruchten en hing ten dele af van de vervulling van technische voorwaarden, die kenmerkend zijn voor de Duitse belastingregeling voor gedistilleerd.

Volgens het Bundesfinanzhof volgt uit de rechtspraak van het Hof dat bedoelde bepaling, aldus geredigeerd, onverenigbaar is met artikel 95, nu de betrokken voorwaarden niet kunnen worden vervuld door producenten uit andere Lid-Staten, waarvan de wettelijke regeling geen overeenkomstige bepaling bevat.

Het Bundesfinanzhof merkt evenwel op dat de Lid-Staten volgens vaste rechtspraak van het Hof belastingverlagingen mogen toekennen, mits dit gebeurt om geldige redenen van economische en sociale aard en deze voordelen zich uitstrekken tot ingevoerde produkten die aan dezelfde voorwaarden voldoen. Voor ingevoerde produkten, aldus de verwijzingsbeschikking, mogen dan ook alleen eisen worden gesteld die in alle opzichten gelijkwaardig zijn aan de regeling voor binnenlandse produkten, in dier voege dat de ingevoerde produkten daadwerkelijk dezelfde voordelen kunnen genieten.

In casu, zo vervolgt het Bundesfinanzhof, rijst bij toepassing van deze beginselen op de verruimde toekenning van het betrokken belastingvoordeel het probleem, welke concrete eisen daartoe moeten worden gesteld.

Nu het Hof op dit punt tot dusver geen uitsluitsel heeft gegeven — ook niet in het arrest van 7 mei 1977 (zaak 153/80, Hansen, Jurispr. 1981, blz. 1165) — heeft het Bundesfinanzhof een nieuwe verwijzing naar het Hof noodzakelijk geacht en verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende twee vragen:

„1. Heeft de importeur van gedistilleerd uit vruchten of van soortgelijk gedistilleerd uit andere Lid-Staten krachtens artikel 95, eerste alinea, een onbeperkte aanspraak op binnenlandse belastingvoordelen voor gedistilleerd, die slechts worden toegekend wanneer het gedistilleerd is geprodu-

ceerd in een distilleerderij, die door verscheidene personen gemeenschappelijk wordt beheerd ter verwerking van de door henzelf geproduceerde landbouwgrondstoffen, en die uit de grondstoffen van één lid jaarlijks niet meer dan 300 liter ethylalcohol vervaardigt? Of is voor het recht op deze voordelen vereist, dat het ingevoerde gedistilleerd afkomstig is van een distilleerderij die geheel of gedeeltelijk voldoet aan de voorwaarden van de bepaling die de betrokken voordelen toekent? Indien slechts gedeeltelijk aan die voorwaarden behoeft te worden voldaan: welke van de genoemde voorwaarden kan voor de toekening van de voordelen voor uit andere Lid-Staten ingevoerd gelijksoortig gedistilleerd verplicht worden gesteld, zonder dat inbreuk wordt gemaakt op artikel 95, eerste alinea, EEG-Verdrag? Kan daarvoor tenminste de voorwaarde worden gesteld, dat de distilleerderij waarvan het ingevoerde gedistilleerd afkomstig is, geen hogere produktie heeft dan de binnenlandse coöperatieve distilleerderij met de hoogste produktie tijdens de referentieperiode?

2. Ingeval uit andere Lid-Staten ingevoerde lichte rum gelijksoortig is met zowel binnenlands gedistilleerd uit vruchten als binnenlandse versneden rum of binnenlands gedistilleerd uit graan, en wanneer het nationale recht in een legitieme differentiatie voorziet en verschillende heffingen voor deze drie soorten gedistilleerd kent, moet dan op grond van artikel 95 EEG-Verdrag op ingevoerde rum de laagste van de drie in aanmerking komende alcoholaccijnzen worden toegepast? Of is bepalend met welke van deze drie soorten produkten de ingevoerde rum de meeste kenmerken gemeen heeft? Gaat een vergelijking met de accijns op versneden rum wellicht niet op, omdat deze met gebruikmaking van een ingevoerd produkt (rum) is vervaardigd?"

Omtrent de eerste vraag overweegt het Bundesfinanzhof dat de betrokken nationale regeling diende ter bescherming van de verwerking van vruchten op kleine boerenbedrijven. De fiscale differentiatie geschiedde derhalve om redenen van economische en sociale aard, vooral tot behoud van de — in Duitsland traditionele — verwerking van vruchten op kleine boerenbedrijven. In dit verband kan men zich afvragen, zo vervolgt het Bundesfinanzhof, of artikel 95, eerste alinea, EEG-Verdrag, is nageleefd wanneer het betrokken belastingvoordeel alleen dan voor gelijksoortig ingevoerd gedistilleerd wordt toegekend, indien het afkomstig is uit distilleerderijen die in grote lijnen voldoen aan de in het Branntweinmonopolgesetz gestelde voorwaarden. Dit is de reden waarom de verwijzende rechter het Hof verzoekt om een nauwkeurig antwoord op de eerste vraag; hij stelt dat de grote Duitse producenten zouden worden gediscrimineerd, indien gelijksoortig ingevoerd gedistilleerd steeds in aanmerking kwam voor toekenning van het voor de kleine Duitse producenten bedoelde voordeel, en dat de Duitse wetgever, om zulks te vermijden, een belastingvoordeel dat hij gemeenschapsrechtelijk gezien mag toekennen, zou moeten afschaffen.

De tweede vraag, aldus het Bundesfinanzhof, heeft betrekking op de wisselwerking tussen de voorwaarden voor gelijksoortigheid in artikel 95 EEG-Verdrag en de voorwaarden voor een gerechtvaardigde fiscale differentiatie. Nu het Hof heeft uitgemaakt, dat een verschillende belastingregeling zelfs gerecht-

vaardigd kan zijn indien het twee gelijksoortige produkten betreft (zie met name het arrest van 14 januari 1981, zaak 140/79, Chemial, Jurispr. 1981, blz. 1), dient het betrokken belastingvoordeel voor ingevoerde produkten te worden toegekend op de grondslag van de grootste gelijkenis.

De verwijzingsbeschikking is op 27 januari 1982 ter griffie van het Hof ingeschreven.

Krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door de firma Hansen, vertegenwoordigd door D. Ehle, advocaat te Keulen; de regering van de Bondsrepubliek Duitsland, vertegenwoordigd door J. Sedemund, advocaat te Keulen; en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur E. Zimmermann als gemachtigde, bijgestaan door W. D. Krause-Ablass, advocaat te Düsseldorf.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

II — Schriftelijke opmerkingen, ingediend krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG

A — De eerste vraag

Volgens *verzoekster* zijn voor de beantwoording van de eerste vraag niet alleen de bewoordingen ervan van belang, maar ook de motivering van de verwijzingsbeschikking alsmede het materiële recht als neergelegd in het Branntweinmonopolgesetz.

Blijkens de reeds genoemde arresten van het Hof van 10 oktober 1978 (zaak 148/77, Hansen) en 7 mei 1981 (zaak 153/80, Hansen) moeten de aan de Obstgemeinschaftsbrennereien toegekende belastingvoordelen, anders dan de voordelen voor kleine boerenbedrijven, zich kunnen uitstrekken tot gelijksoortig ingevoerd gedistilleerd. Verzoekster leidt uit deze rechtspraak af, dat een gedifferentieerde belasting weliswaar toelaatbaar is, doch dat de grenzen van het toelaatbare in elk geval worden overschreden, wanneer de vereisten zo eng worden omschreven dat daaraan in de andere Lid-Staten — inzonderheid in de gebieden overzee — eo ipso niet kan worden voldaan.

Het Hof heeft in het arrest in zaak 148/77 tevens gesteld, dat de kwantitatieve verhouding tussen nationale produkten waarvoor het belastingvoordeel wordt toegekend en ingevoerde produkten waartoe dat voordeel zou moeten worden uitgestrekt, weinig belang heeft.

Na deze haars inziens uit de rechtspraak van het Hof voortvloeiende beginselen in herinnering te hebben gebracht, stelt verzoekster primair, dat de in het Branntweinmonopolgesetz vervatte fiscale differentiatie onwettig is. Het Bundesfinanzhof heeft de werkelijke strekking van deze wet immers niet vermeld; zij is niet ingegeven door redenen van sociale aard — en de producenten uit de Franse overzeese departementen zouden dergelijke beweegredenen evengoed kunnen inroepen —, maar berust op overwegingen die verband houden met het concurrentievermogen van de distilleerderijen. Een doelstelling derhalve die weliswaar verenigbaar is met artikel 37 EEG-Verdrag, maar waarvan de discriminerende fiscale weerslag strijdig is met artikel 95 EEG-Verdrag. Zulks vindt bevestiging in de omstandigheid, dat de Duitse wetgever

het onderhavige belastingvoordeel in 1978 heeft afgeschaft.

Mitsdien gaat verzoekster in het hoofdgeding slechts subsidiair in op de door de verwijzende rechter in zijn eerste vraag opgeworpen concrete problemen.

Zij wijst erop, dat het Bundesfinanzhof de toe te passen criteria in zijn prejudiciële vraag aanzienlijk heeft ingeperkt vergeleken met de voorwaarden die het had opgesomd in zijn interlocutoir vonnis in het hoofdgeding van 9 juli 1981: volgens haar kan van de drie door het Bundesfinanzhof in de verwijzingsbeschikking opgesomde criteria, alleen het kwantitatieve criterium ook op ingevoerde produkten worden toegepast. Het vereiste dat de distilleerderij moet worden beheerd op coöperatieve basis, kan immers niet ook worden gesteld waar het ingevoerde produkten betreft, vermits krachtens de Duitse wettelijke regeling het recht om te distilleren bij de coöperatie ligt en niet bij haar leden. Belastingtechnisch mag de coöperatie dan ook niet worden gelijkgesteld met de kleine distilleerders.

Zelfs het kwantitatieve criterium mag alleen worden toegepast op ingevoerde produkten, in zoverre het een objectief criterium (de produktiecapaciteit) en niet een subjectief criterium (de effectieve produktie) betreft.

Bovendien moet in aanmerking worden genomen, dat het hier een voorrecht betreft dat voor alle in de Bondsrepubliek Duitsland geproduceerd gedistilleerd van vruchten werd ingesteld, ook al is er slechts beperkt gebruik van gemaakt.

Voor de toepassing van artikel 95 is echter niet van belang, hoevelen van een nationaal fiscaal voorrecht gebruik maken.

Tenslotte doet dit criterium — dat met gegevens van het exporterende land moet worden aangevuld — omvangrijke feitelijke vragen rijzen, waarvan de beoordeling tot de bevoegdheid van de nationale rechter behoort.

Met betrekking tot de door het Bundesfinanzhof bedoelde mogelijke discriminatie van de grote Duitse producenten, merkt verzoekster in de eerste plaats op dat het betrokken belastingvoordeel niet is bedoeld voor de kleine boerenbedrijven, maar voor de coöperatieve vruchtendistilleerderijen die, zoals gezegd, niet zijn gelijk te stellen met kleine boerenbedrijven. Voorts staat artikel 95 EEG-Verdrag niet eraan in de weg, dat de Lid-Staten de ingevoerde produkten lager belasten dan gelijksoortige nationale produkten. De wetgever moet elke met artikel 95 EEG-Verdrag strijdige discriminatie afschaffen zonder rekening te houden met de hoeveelheid gedistilleerd waarvoor de nationale belastingvoordelen gelden.

Gezien het bovenstaande geeft verzoekster het Hof in overweging, de eerste vraag van het Bundesfinanzhof te beantwoorden als volgt:

„De importeur van gedistilleerd uit vruchten of van soortgelijk gedistilleerd (rum) uit andere Lid-Staten heeft krachtens artikel 95, eerste alinea, EEG-Verdrag een onbeperkte aanspraak op het belastingvoordeel dat krachtens artikel 79, lid 2, Branntweinmonopolgesetz wordt toegekend aan de coöperatieve vruchtendistilleerderijen."

De *Duitse Bondsregering* wijst er vooreerst op dat het Branntweinmonopolgesetz ertoe strekt, het gebruik van vruchten door kleine boerenbedrijven te bevorderen, en dat het betrokken belastingvoordeel algemeen genomen slechts ten goede komt aan 0,013 % van de agrarische produktie van gedistilleerd in de

Bondsrepubliek Duitsland. Bovendien vormt dit voordeel een zinvolle aanvulling op het aan de kleine stokers toegekende individuele voorrecht.

Derhalve kan de Bondsrepubliek Duitsland niet worden gedwongen, het betrokken belastingvoordeel toe te kennen voor ingevoerd gedistilleerd. Zulks temeer, daar dit voordeel dan krachtens artikel 3 van het Grundgesetz zou moeten worden afgeschaft, omdat ingevoerd gedistilleerd niet gunstiger mag worden behandeld dan binnenlands gedistilleerd; voorts zou moeten worden afgezien van een bevoordeling van de kleine producenten die gemeenschapsrechtelijk volkomen wettig is. Volgens de Duitse regering kan voor de ingevoerde produkten dan ook in geen geval een onbeperkte aanspraak bestaan op het betrokken belastingvoordeel; een fiscaal voordeel kan immers niet onverenigbaar met artikel 95 EEG-Verdrag worden geacht, indien het slechts een zeer miniem percentage van de nationale produktie raakt en op de belasting van meer dan 99 % van de binnenlandse produktie generlei weerslag heeft.

Uit de rechtspaak van het Hof blijkt voorts, dat niet alleen de kwantitatieve maar ook de overige criteria op ingevoerde produkten kunnen worden toegepast, voor zover zulks de toekenning van het betrokken belastingvoordeel niet objectief onmogelijk maakt.

De Duitse regering gaat vervolgens in op de afzonderlijke voorwaarden van artikel 79, lid 2, sub 1, Branntweinmonopolgesetz. Haars inziens vormt de beoordeling daarvan een uitgesproken taak van de nationale rechter, en behoort zulks niet tot de bevoegdheden van het Hof. Zij maakt niettemin de volgende opmerkingen.

Het eerste criterium, gebaseerd op de coöperatieve basis van de distilleerderijen, kan volgens de regering van de Bondsrepubliek zonder meer ook worden gehanteerd voor produkten uit andere Lid-Staten, te meer daar dergelijke coöperatieve of collectieve organisaties van kleine boerenbedrijven in de Europese Gemeenschap veel voorkomen.

Dit geldt ook voor het criterium dat de leden van de coöperatie zelf de grondstoffen moeten voortbrengen, aangezien dit het vorige aanvult en het genot van het betrokken belastingvoordeel beperkt tot de kleine landbouwbedrijven; voorts lijkt de objectieve mogelijkheid om dit aanvullend criterium op ingevoerde produkten toe te passen, voor de hand te liggen.

De derde in het Branntweinmonopolgesetz gestelde voorwaarde moet als kwantitatief criterium zonder meer kunnen worden toegepast op ingevoerde produkten.

Een laatste voorwaarde voor toekenning van het betrokken belastingvoordeel is tenslotte, dat het uit vruchten gestookte alcohol betreft. Volgens de Bondsregering heeft het Hof meermaals uitdrukkelijk de wettigheid erkend van een fiscale differentiatie, gebaseerd op de aard van de grondstof. Uit melasse en niet uit vruchten gestookte lichte rum kan derhalve slechts in aanmerking komen voor het betrokken belastingvoordeel wanneer de produkti van „echt" gedistilleerd uit vruchten in de andere Lid-Staten feitelijk of rechtens objectief gezien onmogelijk is.

De regering van de Bondsrepubliek Duitsland geeft mitsdien het Hof in overweging, de eerste vraag te beantwoorden als volgt:

„Artikel 95 EEG-Verdrag dient aldus te worden uitgelegd, dat belastingvoordelen waarin de wetgeving van een Lid-Staat

voorziet voor bepaalde soorten gedistilleerd, slechts behoeven te worden toegekend voor soortgelijke produkten uit andere Lid-Staten, wanneer deze voldoen aan de objectieve voorwaarden waaraan krachtens nationaal recht moet zijn voldaan om voor de betrokken voordelen in aanmerking te komen. Dit geldt niet voor voorwaarden waaraan in een andere Lid-Staat niet kan worden voldaan om redenen verband houdende met de geografische ligging, dan wel met de in die staat voor de produktie van gedistilleerd geldende wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen.

Bij de huidige stand van het gemeenschapsrecht zijn belastingvoordelen die alleen worden toegekend aan kleine, in coöperaties gegroepeerde distilleerders, en waaraan kwantitatieve criteria en criteria betreffende de aard van de gebruikte grondstof zijn verbonden, in beginsel toelaatbaar voor zover aan de voorwaarden voor toekenning van het belastingvoordeel ook in andere Lid-Staten kan worden voldaan."

De *Commissie* verdedigt grosso modo hetzelfde standpunt als de Duitse regering, en wijst erop dat het Hof in het arrest van 30 oktober 1980 (zaak 26/80, Schneider, Jurispr. 1980, blz. 3469) de wettigheid heeft bevestigd van de toekenning van belastingvoordelen aan kleine boerenbedrijven. Zij acht het dan ook gerechtvaardigd, dezelfde voordelen te verstrekken aan een groepering van kleine bedrijven, te meer waar het agrarische distilleerderijen betreft. Afgezien van het door de Duitse Bondsregering als vierde voorwaarde aangeduide vereiste, dat bij de distillering vruchten moeten worden verwerkt, is ook de Commissie van mening, dat de andere drie door het Bundesfinanzhof genoemde voorwaarden eveneens voor ingevoerde produkten moeten gelden. Zij vervolgt evenwel, dat het bewijs dat aan deze voorwaarden is voldaan, op redelijke en in de praktijk voor de importeur aanvaardbare wijze moet kunnen worden geleverd.

Mitsdien stelt de Commissie voor, de eerste vraag te beantwoorden als volgt:

„Een nationaal belastingvoordeel voor gedistilleerd uit vruchten, toegekend op voorwaarde dat dit laatste is geproduceerd in een distilleerderij die door meerdere personen ter verwerking van door henzelf geproduceerde landbouwgrondstoffen gemeenschappelijk wordt beheerd en die uit de grondstoffen van één aangeslotene niet meer dan 300 liter ethylalcohol per jaar vervaardigt, moet ingevolge artikel 95, eerste alinea, EEG-Verdrag ook worden toegekend voor soortgelijk uit andere Lid-Staten ingevoerd gedistilleerd, voor zover dit afkomstig is uit een distilleerderij die voldoet aan voornoemde voorwaarden. Het bewijs dat aan die voorwaarden is voldaan, moet kunnen worden geleverd op redelijke, in de praktijk voor de importeur aanvaardbare wijze."

B — De tweede vraag

Verzoekster in het hoofdgeding is van mening, dat deze vraagstelling niet decisief is voor het onderhavige concrete geval. Het belastingvoordeel van artikel 79, lid 2, sub 1, Branntweinmonopolgesetz geldt immers alleen voor binnenlands gedistilleerd uit vruchten. De vraag van het Bundesfinanzhof kan hooguit van belang zijn in een andere context — en in andere gedingen —, en wel voor de Monopolausgleichspitze. Volgens verzoekster kunnen het Hof in het kader van een

prejudiciële procedure krachtens artikel 177 EEG-Verdrag geen vragen worden gesteld die niet beslissend zijn voor het hoofdgeding.

Ter beantwoording van deze vraag merkt verzoekster in het hoofdgeding niettemin op, dat het begrip gelijksoortigheid in de zin van artikel 95, eerste alinea, EEG-Verdrag slechts voor één uitlegging vatbaar is, nu het de belangen van de consument in de Gemeenschap betreft; bijgevolg moet de gunstigste belasting worden toegepast, indien sprake is van gelijksoortigheid met meerdere soorten binnenlands gedistilleerd.

Mitsdien moet de tweede vraag worden beantwoord als volgt:

„In geval ingevoerd gedistilleerd gelijksoortig is met meerdere, aan een gedifferentieerde belasting onderworpen binnenlandse produkten, moet de gunstigste heffing worden toegepast."

De *regering van de Bondsrepubliek Duitsland* en de *Commissie* zijn het alleen voor het antwoord op de tweede vraag met verzoekster in het hoofdgeding eens.

Volgens de Bondsregering ware de tweede vraag te beantwoorden als volgt:

„Wanneer het nationale belastingrecht voor meerdere gelijksoortige produkten in verschillende heffingen voorziet, is voor de bepaling van de heffing voor een gelijksoortig uit een andere Lid-Staat ingevoerd produkt niet beslissend, met welk gelijksoortig nationaal produkt het ingevoerde produkt de grootste gelijkenis vertoont of de meeste kenmerken gemeen heeft. Veeleer dient het ingevoerde produkt krachtens artikel 95 EEG-Verdrag te worden ingedeeld in de gunstigste nationale belastingcategorie waarvan het de objectieve kenmerken vertoont."

De Commissie geeft het Hof in overweging, de tweede vraag te beantwoorden als volgt:

„Voor zover uit andere Lid-Staten ingevoerd gedistilleerd gelijksoortig is met meerdere binnenlandse produkten, en het nationale recht op grond van een toelaatbare differentiatie slechts voor één van de gelijksoortige binnenlandse produkten in een belastingvoordeel voorziet, is voor toekenning van ditzelfde voordeel voor ingevoerd gedistilleerd alleen vereist, dat dit voldoet aan de in het licht van artikel 96 EEG-Verdrag toelaatbare voorwaarden voor toekenning van het belastingvoordeel; daarbij behoeft niet tevens te worden onderzocht, met welk van de gelijksoortige binnenlandse produkten het ingevoerde gedistilleerd de meeste kenmerken gemeen heeft."

III — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 25 januari 1983 zijn mondelinge opmerkingen gemaakt en vragen van het Hof beantwoord door verzoekster in het hoofdgeding, vertegenwoordigd door D. Ehle, advocaat te Keulen; de regering van de Bondsrepubliek Duitsland, vertegenwoordigd door J. Sedemund, advocaat te Keulen, en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur E. Zimmermann, als gemachtigde, bijgestaan door W. D. Krause-Ablass, advocaat te Düsseldorf.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 8 maart 1983 conclusie genomen.

In rechte

1 Bij beschikking van 17 december 1981, ingekomen ten Hove op 27 januari 1982, heeft het Bundesfinanzhof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag twee prejudiciële vragen gesteld over de uitlegging van artikel 95 EEG-Verdrag, teneinde te kunnen beoordelen of het Duitse Branntweinmonopolgesetz, in de vóór 1978 geldende versie, verenigbaar is met het gemeenschapsrecht.

2 Deze beschikking is gegeven in een voor het Bundesfinanzhof aanhangig geding tussen het Hauptzollamt Flensburg en de firma Hansen GmbH & Co. (hierna: Hansen). In dit geding had het Finanzgericht Hamburg eerder al een aantal prejudiciële vragen gesteld over de uitlegging van de artikelen 227 en 95 EEG-Verdrag, waarover het Hof zich uitsprak in het arrest van 10 oktober 1978 (zaak 148/77, Hansen, Jurispr. 1978, blz. 1787).

3 Er zij aan herinnerd, dat het hoofdgeding betrekking heeft op het tarief van de Monopolausgleich geldend voor lichte rum afkomstig uit de Franse overzeese departementen en Suriname. In 1974 sloeg Hansen uit haar eigen depot een bepaalde hoeveelheid lichte rum uit om die in de Bondsrepubliek Duitsland te verkopen. De douane paste op dit gedistilleerd het normale belastingtarief toe; daar Hansen zich op het standpunt stelde, dat de Monopolausgleich voor ingevoerd gedistilleerd krachtens artikel 95 EEG-Verdrag niet hoger mocht zijn dan de laagste belasting op Duits gedistilleerd uit vruchten, werd de zaak aanhangig gemaakt bij het Finanzgericht Hamburg.

4 In antwoord op de door deze rechterlijke instantie gestelde vragen besliste het Hof onder meer:

„Wanneer een nationale belastingregeling de produktie van bepaalde soorten gedistilleerde dranken of bepaalde groepen producenten door middel van belastingvrijstellingen of toekenning van lagere tarieven begunstigt, moeten deze voordelen, zelfs wanneer zij slechts aan een gering deel van de nationale produktie ten goede komen of om bijzondere redenen van sociale aard worden verleend, zich uitstrekken tot uit de Gemeenschap ingevoerde dran-

ken die, gelet op de criteria van artikel 95, eerste en tweede alinea, EEG-Verdrag, aan dezelfde voorwaarden voldoen."

5 In aansluiting op dit arrest van het Hof besliste het Finanzgericht Hamburg, dat op het betrokken gedistilleerd het verlaagde tarief moest worden toegepast.

6 Het Hauptzollamt Flensburg vecht deze uitspraak aan met de stelling, dat het verlaagde tarief een voordeel vormt dat enkel geldt voor bepaalde groepen nationale producenten die aan zekere voorwaarden voldoen, en dat derhalve alleen ingevoerd gedistilleerd dat aan dezelfde voorwaarden voldoet, ervoor in aanmerking komt.

7 Volgens het Bundesfinanzhof waren die in het Branntweinmonopolgesetz gestelde voorwaarden — afgezien van de specifieke technische modaliteiten waarin de Duitse belastingregeling voor gedistilleerd voorziet — de volgende: het moest gaan om gedistilleerd uit vruchten, in een op coöperatieve basis beheerde vruchtendistilleerderij (Obstgemeinschaftsbrennerei) vervaardigd uit door de leden van de coöperatie zelf geproduceerde grondstoffen, en deze distilleerderijen mochten uit de grondstoffen van één lid van de coöperatie per verkoopseizoen niet meer dan 300 liter ethylalcohol vervaardigen.

8 Volgens het Bundesfinanzhof mogen bepaalde nationale produkten door toekenning van een belastingverlaging worden begunstigd, mits dit gebeurt om geldige redenen van economische en sociale aard en het verlaagde tarief ook geldt voor ingevoerde produkten die aan dezelfde voorwaarden voldoen. Met betrekking tot deze voorwaarden, aldus het Bundesfinanzhof, volgt uit het arrest van het Hof van 30 oktober 1980 (zaak 26/80, Schneider-Import, Jurispr. 1980, blz. 3469) dat, om uit te maken of ingevoerde produkten in aanmerking komen voor de voordelen die het nationale produkt ten goede komen, op ingevoerde produkten voorwaarden moeten worden toegepast die daadwerkelijk gelijkwaardig zijn aan de regeling die geldt voor de nationale produkten: het Hof zou evenwel geen ondubbelzinnig antwoord hebben gegeven op de vraag, welke concrete voorwaarden moeten worden verbonden aan toekenning van het betrokken belastingvoordel voor ingevoerde produkten.

9 Derhalve heeft het Bundesfinanzhof het Hof de navolgende vragen gesteld:

„1. Heeft de importeur van gedistilleerd uit vruchten of van soortgelijk gedistilleerd uit andere Lid-Staten krachtens artikel 95, eerste alinea, een onbeperkte aanspraak op binnenlandse belastingvoordelen voor gedistilleerd, die slechts worden toegekend wanneer het gedistilleerd is geproduceerd in een distilleerderij, die door verscheidene personen gemeenschappelijk wordt beheerd ter verwerking van de door henzelf geproduceerde landbouwgrondstoffen, en die uit de grondstoffen van één lid jaarlijks niet meer dan 300 liter ethylalcohol vervaardigt? Of is voor het recht op deze voordelen vereist, dat het ingevoerde gedistilleerd afkomstig is van een distilleerderij die geheel of gedeeltelijk voldoet aan de voorwaarden van de bepaling die de betrokken voordelen toekent? Indien slechts gedeeltelijk aan die voorwaarden behoeft te worden voldaan: welke van genoemde voorwaarden kan voor de toekenning van de voordelen voor uit andere Lid-Staten ingevoerd gelijksoortig gedistilleerd verplicht worden gesteld, zonder dat inbreuk wordt gemaakt op artikel 95, eerste alinea, EEG-Verdrag? Kan daarvoor tenminste de voorwaarde worden gesteld, dat de distilleerderij waarvan het ingevoerde gedistilleerd afkomstig is, geen hogere produktie heeft dan de binnenlandse coöperatieve distilleerderij met de hoogste produktie tijdens de referentieperiode?

2. Ingeval uit andere Lid-Staten ingevoerde lichte rum gelijksoortig is met zowel binnenlands gedistilleerd uit vruchten als binnenlandse versneden rum of binnenlands gedistilleerd uit graan, en wanneer het nationale recht in een legitieme differentiatie voorziet en verschillende heffingen voor deze drie soorten gedistilleerd kent, moet dan op grond van artikel 95 EEG-Verdrag op ingevoerde rum de laagste van de drie in aanmerking komende alcoholaccijnzen worden toegepast? Of is bepalend met welke van deze drie soorten produkten de ingevoerde rum de meeste kenmerken gemeen heeft? Gaat een vergelijking met de accijns op versneden rum wellicht niet op, omdat deze met gebruikmaking van een ingevoerd produkt (rum) is vervaardigd?"

10 Met deze vragen wenst de verwijzende rechter in hoofdzaak te vernemen, of artikel 95 EEG-Verdrag aldus moet worden uitgelegd, dat op uit andere Lid-Staten ingevoerd gedistilleerd uit vruchten of soortgelijk gedistilleerd auto-

matisch de gunstigste belastingregeling moet worden toegepast die geldt voor bepaalde soorten binnenlands gedistilleerd, of dat dit gedistilleerd, om voor bedoeld voordeel in aanmerking te komen, moet voldoen aan alle dan wel een of meer van de daartoe gestelde voorwaarden.

11 Voor ingevoerde rum moet worden opgemerkt, dat dit gedistilleerd tegen het normale tarief werd belast, en dat de nationale rechter enkel de vraag opwerpt, of voor deze rum een voordeel moet worden toegekend dat slechts geldt voor een beperkt deel van de nationale produktie, te weten bepaalde soorten gedistilleerd uit vruchten.

12 Er zij aan herinnerd, dat het de Lid-Staten bij de huidige stand van het gemeenschapsrecht niet verboden is, voor bepaalde soorten gedistilleerd of bepaalde groepen producenten belastingvoordelen in de vorm van een ontheffing of vermindering van rechten toe te kennen. Krachtens artikel 95 EEG-Verdrag evenwel moeten dergelijke voordelen zonder onderscheid ook gelden voor ingevoerde produkten die voldoen aan dezelfde voorwaarden als de bevoordeelde nationale produkten, en mogen zij de nationale produkten niet zijdelings beschermen.

13 Het probleem van de produktiehoeveelheden — in casu de beperking tot 300 liter — werd reeds opgelost in het arrest van 7 mei 1981 (zaak 153/80, Rumhaus Hansen, Jurispr. 1981, blz. 1165), waarin het Hof voor recht verklaarde: „Als een aan nationale produkten in uitzicht gestelde faciliteit afhankelijk is gesteld van de per produktie-eenheid geproduceerde hoeveelheden, dan heeft die faciliteit ook te gelden voor produkten van herkomst uit in andere Lid-Staten gevestigde produktie-eenheden, die aan dezelfde kwantitatieve maatstaven voldoen."

14 Hieruit volgt, dat ingevoerd gedistilleerd slechts in aanmerking komt voor bovenbedoeld verlaagd belastingtarief, indien het voldoet aan de in de nationale voorschriften gestelde voorwaarden inzake de produktiehoeveelheden.

15 Voor wat betreft de voorwaarde, dat het gedistilleerd afkomstig moet zijn van — volgens het Bundesfinanzhof uit kleine boerenbedrijven bestaande — coöperaties, is het niet onverenigbaar met artikel 95 EEG-Verdrag, indien die eis ook wordt gesteld aan uit andere Lid-Staten ingevoerde produkten.

Een dergelijk vereiste vormt immers geen specifiek nationale voorwaarde, doch kan door ondernemingen uit alle Lid-Staten worden vervuld, mits het aldus wordt verstaan, dat het doelt op samenwerkingsverbanden van gelijke economische en sociale aard als waarop de nationale wet betrekking heeft.

16 Op dezelfde gronden vormt ook het vereiste, dat elk lid van de coöperatie alleen gedistilleerd uit eigen grondstoffen mag produceren, een voorwaarde die aan de toekenning van het betrokken belastingvoordeel voor uit andere Lid-Staten ingevoerd gedistilleerd mag worden verbonden.

17 Wat het vereiste betreft, dat tegen het verlaagde tarief belast gedistilleerd moet zijn vervaardigd uit in de nationale wet opgesomde grondstoffen, te weten vruchten, bessen, wijn, wijnmoer, most, wortels of residuen daarvan, moet worden vastgesteld, dat deze grondstoffen ook in andere Lid-Staten worden voortgebracht. Mitsdien stelt de nationale wet geen voorwaarde waaraan alleen het nationale produkt kan voldoen, en is zijn niet discriminerend.

18 Bijgevolg moet op de vragen van het Bundesfinanzhof worden geantwoord, dat artikel 95 EEG-Verdrag aldus moet worden uitgelegd, dat uit andere Lid-Staten ingevoerd gedistilleerd, om in aanmerking te komen voor een niet discriminerend en derhalve naar gemeenschapsrecht geoorloofd nationaal belastingvoordeel, dient te voldoen aan alle voorwaarden van het voorschrift dat het betrokken belastingvoordeel toekent.

Kosten

19 De kosten door de regering van de Bondsrepubliek Duitsland en de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening hunner opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op de door het Bundesfinanzhof bij beschikking van 17 december 1981 gestelde vragen, verklaart voor recht:

Artikel 95 EEG-Verdrag moet aldus worden uitgelegd, dat uit andere Lid-Staten ingevoerd gedistilleerd, om in aanmerking te komen voor een niet discriminerend en derhalve naar gemeenschapsrecht geoorloofd nationaal belastingvoordeel, dient te voldoen aan alle voorwaarden van het voorschrift dat het betrokken belastingvoordeel toekent.

Mertens de Wilmars Pescatore O'Keeffe Everling
Mackenzie Stuart Bosco Koopmans Due Bahlmann

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 26 april 1983.

De griffier
P. Heim

De president
J. Mertens de Wilmars

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL G. REISCHL VAN 8 MAART 1983 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

In de onderhavige zaak is het Hof verzocht om aanvulling en precisering van zijn rechtspraak ter zake van de voorwaarden waaronder een binnenlands belastingvoordeel ingevolge artikel 95 EEG-Verdrag ook voor gelijksoortige of concurrerende ingevoerde produkten moet worden toegekend. Aangezien de feiten in de onderhavige zaak het Hof reeds bekend zijn uit het arrest van 10 oktober 1978 (zaak 148/77, Hansen, Ju-

1 — Vertaald uit het Duits.